

Del ett: Oplanerat arbete är det finaste som finns.

Oplanerat arbete är en bugg i produktion just när du stressar med ett sprintmål. Oplanerat arbete är din kollega som kommer och ber om hjälp när du är inne i djupt flow. Oplanerat är också upptäckten att din affärsidé suger och att folk inte alls använder din produkt som den är tänkt.

Jag skulle också kunna säga att många av de bästa ögonblicken i mitt arbetsliv har varit oplanerat arbete. Kanske i ditt också?

Oplanerat arbete är GLÄDJEN i att fixa buggen direkt. Det är den DUBBLA glädjen i att kunna bidra till hela företagets flow genom att hjälpa din kollega genast i stället för att låt honom tills ditt flow är slut. Och oplanerat arbete är något som uppstår när du inser att planen suger, men det finns något bättre. Kanske att användarnas beteende ger en hint om vad som är en verkligt bra affärsidé?

Oplanerat arbete är som ett litet barn. När du står vid spisen och ska laga köttbullar kommer oplanerat arbete och vill att du ska bygga en JÄTTESTOR BÅT av lego. Eller så har oplanerat arbete har slagit sig på knät. Och sen vill oplanerat arbete ha glass.

Och när du gör som oplanerat arbete vill blir du omedelbart belönad. Det är roligt att att bygga en JÄTTESTOR BÅT av lego. Det känns bra att plåstra om det trasiga knät. Och glass är gott. Oplanerat arbete påminner dig om vad som är viktigt i livet. Du ger oplanerat arbete en stor kram, för oplanerat arbete är det finaste som finns.

Del två: Vi måste prata om oplanerat arbete.

Men vi måste prata om oplanerat arbete. För faktum är att det förstör för planerat arbete.

Oplanerat arbete som dyker upp när vi redan sysslar med något planerat orsakar kontextbyte, som skapar ställtid. Det kan också kännas stressigt, särskilt om vi har bråttom eller om oplanerade uppgifter staplar sig på varandra. Ställtid och stress vill vi undvika.

Dessutom kan det uppstå svält. Belöningen i att slutföra en liten, oplanerad uppgift kommer så mycket fortare än om man tar sig an en större, mer långsiktig sak.

Men varför ska vi egentligen planera?

Mitt svar är: För att vi vill ha köttbullar.

Nu inser jag att just köttbullar är ett väldigt dåligt exempel i och med att kött inte känns som en superhipp och framtidssäker råvara. Men det är också en välkänd maträtt som därför fungerar bra som exempel. Känsliga lyssnare får i tysthet översätta till kikärtsbiffar eller sojabullar.

Poängen är hursomhelst att allt som är komplicerat nog att kräva mer än, säg, 25 minuter, behöver åtminstone lite planering för att bli gjort. För att göra köttbullar behöver du t ex köpa köttfärs, du behöver blanda smet, trilla köttbullar och steka dem.

Vi måste också planera på grund av andras planer. Andras arbete blir ledtider för oss, och våra deadlines blir grunden till andras ledtider. Samexistens med andra kräver planering.

Men det finns också en tredje anledning till att planera. Nämligen "känslan av att ha en plan". "Känslan av att ha en plan" är ett treeggat svärd. Å enda sidan ger den oss en trygg känsla av att vi är på väg mot målet och en möjlighet att bocka av stegen på väg dit.

Å andra sidan är den tryggheten alltid mer eller mindre falsk. Vi lever i en osäker värld, men vi tycker inte om det. Så vi föredrar att hålla fast vid en falsk plan framför att se den äkta osäkerheten i

vitögat.

Å tredje sidan behöver vi förvissningen i att vi är på väg mot lösningen på ett relevant problem för att kunna bygga något överhuvudtaget. Det är väldigt svårt att vara en konstruktiv problemlösare samtidigt som man tvivlar på att man löser rätt problem.

Så här kommer del 2,5: Vi måste prata om flow

...vilket leder oss in på något som vi absolut måste prata om, nämligen "flow", detta mytomspunna fokuserade tillstånd som är något av helig ko för många. Flow är också oplanerat arbetes fiende nummer ett.

Det här är en typ av bild som dyker upp ganska regelbundet i mina sociala flöden. Den brukar ha en titel i stil med "Avbryt aldrig en programmerare". Och de brukar ha många lajks, men jag blir lite arg varje gång jag ser dem.

För för det första är det något självupptaget över hela grejen. Vad är det som säger att grejen som du flowar med är så himla viktig jämfört med det som avbryter dig?

För det andra tror jag att själva flowtillståndet faktiskt är en fälla. Visst, du kommer snabbt framåt, men hur vet du att det är åt rätt håll när du inte tar emot feedback, när du aldrig stannar upp och tvivlar på att du verkligen är på en bra väg mot lösningen på ett viktigt problem.

Men framförallt blir jag provocerad av att jag känner igen mig. Oplanerade avbrott blåser bort mentala modeller precis sådär fort.

Men sen kom jag på det! Det vi ser i seriestrippen är nämligen inte ett varnande exempel på vad som händer om du avbryter en programmerare. Det är varnande exempel på vad du kan råka ut för om du håller fast i dåliga vanor.

Så jag ritade en ny strip med ett lyckligt slut. Den här programmeraren har tagit hjälp av en kollega. De har skapat en gemensam modell och externaliserat den på en whiteboard. De jobbar i små steg och dokumenterar sitt arbete med tester. De antecknar stickspar på postits och så att de kan glömma dem tills vidare. De har flow, men när de blir avbrutna... händer liksom ingenting. Och det bästa är att när de slipper hålla hela modellen i huvudet blir de inte bara tåliga mot avbrott, utan de har också mer plats för innovativa lösningar.

Del tre: Hur får vi köttbullar?

Vi återvänder till huvudämnet: Hur får vi köttbullar? Hur kan vi välkomna oplanerat arbete, och ändå nå våra planerade mål, åtminstone ibland? Hur undviker vi att somna med en middag av glass i magen bredvid en JÄTTESTOR BÅT av lego?

Lösningen är, som vanligt, att inte sluta tänka. Som människa är det ditt ansvar att fatta medvetna beslut. När oplanerat arbete kommer in i ditt köttbullsflow med sitt blödande knä, är rätt beslut troligen att släppa stekspaden och plåstra om knät. Men när oplanerat arbete vill ha glass 10 minuter innan middagen, kanske rätt beslut är att steka klart köttbullarna.

Lösningen är också att inte sluta tänka. Att du har en plan betyder inte att du kan glömma bort varför du hade den. När oplanerat arbete har påmint dig länge om hur roligt och viktigt det är att bygga en JÄTTESTOR BÅT av lego kanske du inser att det är försent för köttbullsplanen att gå i land. Men vad var det som var viktigt? Var det just köttbullarna, eller var det "en middag som inte är glass"? Köttfärslimpa kanske går lika bra. Då kan ni bygga mer på båten medan den står i ugnen.

Men framförallt är lösningen att erkänna att det kommer att hända och att du vill att det ska hända. Och därför måste du planera för det.

- Genom ha slack i din plan. Är det viktigt att köttbullarna står på bordet klockan 18? Börja klockan 15!

- Genom använda arbetssätt som att minskar kostnaderna för avbrott, som vi såg i del 2,5.

- Och inte minst, genom att förebygga oväntat oplanerat arbete. T ex genom att investera i automatisering för att minska mängden bränder i produktion. Så att ni kan fokusera på planerat och oplanerat arbete som ger glädje och nytta.

Så gå nu och gör en plan som är öppen för det oplanerade, för oplanerat arbete är det finaste som finns.